

Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun

(Resmi Gazete ile yayımı : 24.7.1981 Sayı : 17410)

Kanun No.
2495

Kabul Tarihi
22 . 7 . 1981

I. BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Milli ekonomiye veya Devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkısı bulunan, kısmen veya tamamen yıkılmaları, hasara uğratılmaları veya geçici bir zaman için dahi olsa çalışmadan alkonulmaları, ülke güvenliği, ülke ekonomisi veya toplum hayatı bakımından olumsuz neticeler yaratacak, kamuya veya özel kişilere ait kurum ve kuruluşların sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma, yıkma ve zorla işten alkoyma gibi tehdit, tehlike veya tecavüzlere karşı korunmasında ve güvenliklerinin sağlanmasında bu Kanun hükümleri uygulanır.

Askeri ve emniyet teşkilatına ait kurum ve kuruluşların korunmaları özel mevzuatına tabidir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun hükümlerine göre korunacak ve güvenlikleri sağlanacak olan yerler; birinci maddede belirlenen özellikleri taşıyan ticari, sınai ve zirai kurum ve kuruluşların ve bunlara ait fabrika, atölye, işyeri, baraj, enerji santrali, rafineri, enerji nakil hatları, akaryakıt nakil - depolama - yükleme tesisleri, kömür, petrol ve maden işletmeleri, radyo, televizyon ve telsiz verici istasyonları, her nevi ulaştırma ve haberleşme yapı ve tesisleri ile eğitim ve öğretim yapıları, tarihi eserler, ören yerleri, sitler, açık ve kapalı müzeler ve turistik tesislerdir.

Yukarıda belirtilen yerler bu Kanunda «kuruluş» deyimini ile anlatılmıştır.

Bu Kanunun Uygulanacağı Kuruluşların Belirlenmesi

MADDE 3. — İkinci madde kapsamına giren kuruluşlardan hangilerinin güvenliklerinin bu Kanun hükümlerine göre sağlanacağı, bu kuruluşların özellikleri gözönünde tutulmak suretiyle, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır.

Bu kararda, koruma ve güvenliğin sağlanmasının :

- a) Kuruluş bünyesinde özel güvenlik teşkilatı kurdurularak mı;
- b) Sadece özel güvenlik önlemleri aldırılmak suretiyle mi;
- c) Her iki yöntemin birlikte uygulanması suretiyle mi;

Yapılacağı belirtilir.

Yukarıda (b) bendinde sözü geçen özel güvenlik önlemlerinin neler olacağı, kuruluşların özellikleri gözönüne alınarak İçişleri Bakanlığınca tespit edilir.

Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

MADDE 4. — Bakanlar Kurulunun 3 ncü madde hükümlerine göre vereceği karar üzerine, İçişleri Bakanlığı tarafından saptanacak süre içinde ilgili kuruluşun, kararda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmesi zorunludur. Hakk nedenlerin mevcudiyeti halinde bu süre, ilgilinin müracaatı üzerine İçişleri Bakanlığı tarafından uzatılabilir.

Bu yükümlülüklerle ilgili bütün masraflar ilgili kuruluşça karşılanır.

Fiziki ve Diğer Ek Önlemler Aldırma Yetkisi .

MADDE 5. — İçişleri Bakanlığı veya Bakanlığın onaylaması koşulu ile valiler, özel güvenlik teşkilatının kurulduğu kuruluşlarda, koruma ve güvenlik hizmetlerinin daha etkin olarak yürütülmesini sağlayıcı fiziki ve diğer ilave önlemleri aldirmaya ve gerektiğinde koruma hizmetlerini geçici olarak kısmen veya tamamen genel kolluk kuvvetlerine yaptırmaya yetkilidirler.

Özel Güvenlik Teşkilatının Kaldırılması :

MADDE 6. — Özel Güvenlik Teşkilatı :

- a) Görev konusunun veya maksadının ortadan kalkması veya beklenen faydanın sağlanamaması;
- b) Ortaya çıkan yeni şartlar nedeniyle veya milli güvenlik gereği olarak koruma görevinin kolluk kuvvetlerince yürütülmesinin zorunlu görülmesi;

Hallerinde kuruluşunda uygulanan usulle ortadan kaldırılır.

Bu hallerde özel güvenlik teşkilatı personelinin durumu, kuruluş ile aralarında mevcut statüye göre tayin olunur.

Özel Güvenlik Teşkilatı İl Koordinasyon Kurulu :

MADDE 7. — Bu Kanunun il çevresinde uygulanmasını izlemek, il düzeyinde koordinasyonu sağlamak, mahallin ve kuruluşun özelliklerine göre alınmasına gerek duyulan önlemleri tespit ederek yetkili mercilere önermek üzere, her ilde valinin veya görevlendireceği vali muavininin başkanlığında il garnizon komutanlığı temsilcisi, il savcısı, il jandarma alay komutanı, il emniyet müdürü, o ilde kuruluşu varsa MİT temsilcisi ve gerektiğinde valilikçe belirlenecek diğer kuruluş temsilcilerinin katılımıyla «Özel Güvenlik Teşkilatı İl Koordinasyon Kurulu» oluşturulur. İl Koordinasyon Kuruluna lüzum görüldüğü takdirde ve kendi güvenliği ile ilgili konularda alakalı kuruluşun yetkili temsilcisi geçici üye olarak valinin daveti üzerine katılabilir.

Kurulca alınan kararlar İçişleri Bakanlığına bildirilir.

II. BÖLÜM**Teşkilat ve Personel***Özel Güvenlik Teşkilatının Niteliği :*

MADDE 8. — Özel güvenlik teşkilatı, bağlı olduğu kuruluşu bu Kanun hükümleri dairesinde korumak ve güvenliğini sağlamakla görevli ve yetkileri bu Kanunla sınırlı özel bir kolluk kuvvetidir.

Görev ve Yetkileri :

MADDE 9. — Özel güvenlik teşkilatının görevleri ve yetkileri şunlardır :

- a) Kuruluşu, sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma ve yıkma, zorla işten alkoyma gibi her çeşit tehdit, tehlike ve tecavüze karşı korumak;
- b) Görev alanları içinde işlenmiş veya işlenmekte olan suçları derhal genel kolluk kuvvetlerine bildirmekle beraber, genel kolluk kuvvetleri gelinceye kadar sanıkları yakalamak ve gözaltına almak;
- c) Delilleri muhafaza etmek;
- d) Genel kolluk kuvvetlerinin işe el koymasından itibaren emrine girerek ona yardımcı olmak;
- e) Koruma ve güvenlik hizmetlerinin gerektirdiği diğer önlemleri almak;
- f) Sivil Savunma Teşkilatına görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak.

Silah Taşıma ve Kullanma Yetkisi :

MADDE 10. — Özel güvenlik teşkilatı personeli, görev alanları içinde bu Kanunla verilmiş görevlerini yaparken silah taşıma ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa göre silah kullanma yetkisine sahiptir.

Görev Alanı .

MADDE 11. — Özel güvenlik teşkilatının görev alanı, ilgili kuruluşun yerleşme sahasıdır. Lüzumu halinde bu alan, o kuruluşun bulunduğu ilin güvenlik koordinasyon kurulunca genişletilebilir.

Kıyafet ve Teçhizat :

MADDE 12. — Özel güvenlik teşkilatı personelinin İçişleri Bakanlığınca saptanan özel kıyafetleri ile silah, teçhizat, araç ve gereçleri bağlı oldukları kuruluş tarafından temin edilir, sağlam ve işler halde bulundurulur, görev süresi dışındaki zamanlarda bu kuruluş tarafından muhafazası sağlanır.

Özel güvenlik teşkilatı mensupları özel kıyafetlerini, silah ve teçhizatını ancak görev alanları içinde veya görev dışarıda sürdürülüyorsa, görev süresince dışarıda da giyebilir ve taşıyabilirler.

Ceza Uygulanmasında Görevin Niteliği :

MADDE 13. — Özel Güvenlik Teşkilatında görevli olanlar Türk Ceza Kanununun uygulanmasında memur sayılırlar.

Bunlara karşı görevleri sırasında veya görevlerine bağlı olarak suç işleyenler Devlet memurları aleyhine suç işlemiş gibi cezalandırılırlar.

Personel ve Bulundurulacak Silah Sayısının Tespiti :

MADDE 14. — Her kuruluşun özel güvenlik teşkilatında çalıştırılacak personel ve bulundurulacak silah sayısı, kuruluş ilgililerinin görüşleri de alınarak, o kuruluşun bulunduğu ilin güvenlik koordinasyon kurulunca belirlenir ve İçişleri Bakanlığının onayına sunulur.

Bu belirleme sırasında milli ekonomiye, savaş gücüne ve toplum hayatına tesiri ve katkısı bakımından kuruluşun :

- a) Önemi,
 - b) Çalışanlarının sayısı,
 - c) Kapasitesi, ürettiği madde veya gördüğü hizmetin cins ve niteliği bakımından özelliği,
 - d) Bulunduğu yerin coğrafi ve topoğrafik şartları ve korunması gerekli alanı,
 - e) Büyük merkezlerle uzaklığı ile ulaşım ve haberleşme imkânları,
 - f) Mali olanakları ve uygulamakta olduğu güvenlik önlemleri,
- Gibi hususlar gözönünde bulundurulur.**

Personelin Atanması, Statüsü ve Özlük Hakları :

MADDE 15. — Özel güvenlik teşkilatına alınması ilgili kuruluşça istenen personel hakkında Emniyet Müdürlüğüne gerekli güvenlik soruşturması yapıldıktan sonra uygun görülenler valiliğin tasvibi üzerine kuruluşça göreve alınır.

Özel güvenlik teşkilatında görevli personel, statü ve özlük hakları bakımından, genel olarak bağlı buldukları kuruluşun mevzuatına tabidir.

Özel güvenlik teşkilatı personelinin, bu Kanunda belirtilen görevlerinden dolayı yaralanma, sakatlanma veya ölmeleri halinde, 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun ile bu Kanuna ilişkin yönetmelikte gösterilen esas, ölçü ve usule göre ilgili kuruluş tarafından nakdi tazminat ödenir ve bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumunca aylık bağlanır.

Ancak, personelin tabi olduğu mevzuatta, toplu sözleşme veya hizmet akitlerinde güvenlik göreviyle ilgili olarak meydana gelebilecek yaralanma, sakatlanma ve ölüm hallerinde tazminat ödenmesi öngörülmüş ise, mükerrer ödeme yapılmaz, miktarca yüksek olan ödenir.

Personelde Aranacak Şartlar

MADDE 16. — Özel güvenlik teşkilatında çalıştırılacak personelde aşağıdaki şartlar aranır :

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) En az ortaokul mezunu bulunmak,
- c) Muvazzaf askerlik hizmetini tamamlamış olmak,
- d) Ağır hapis veya taksirli suçlar hariç olmak üzere altı aydan fazla hapis yahut affa uğramış olsa bile zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtekârlık, emniyeti suüstimal, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı bir fiilden dolayı hükümlü bulunmamak,
- e) Kamu haklarından kısıtlı olmamak,
- f) Yasa dışı ideolojik amaçlı faaliyetlere, anarşi ve terör eylemlerine herhangi bir suretle karışmamış veya katılmamış olmak,
- g) Görevini yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak,
- h) Yapılacak soruşturma sonucu, başvurma tarihine göre son beş yıl içinde herhangi bir siyasi partiye üye olmamak veya siyasi partinin organları veya bağlı kuruluşlarında görev yapmamış bulunmak.

Yukarıdaki şartları haiz olanlar için, daha önce güvenlik hizmetlerinde çalışmış olmak göreve alınmada tercih sebebi sayılır.

Eğitim :

MADDE 17. — Özel güvenlik teşkilatı personelinin eğitim sorumluluğu İçişleri Bakanlığına ait olup, esasları bu Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle tespit edilir.

III. BÖLÜM**Denetim***Denetleme :*

MADDE 18. — İçişleri Bakanlığı, bu Kanun hükümlerinin gereken şekilde yerine getirilip getirilmediğini ve özel güvenlik teşkilatının çalışma ve işleyiş durumlarını denetleyebileceği gibi Valiler, İl Jandarma Alay Komutanlığı veya İl Emniyet Müdürlüğü aracılığı ile her zaman denetleyebilir.

İl Jandarma Alay Komutanları ve İl Emniyet Müdürleri kendi sorumluluk bölgelerinin sınırları içinde bulunan ve bu Kanun kapsamına alınan kuruluşların özel güvenlik teşkilatını denetim ve gözetim altında bulundurlar.

Diğer kanunlar ile mülki idare amirlerine ve özel mevzuatı ile de o kuruluşun yetkililerine tanınan denetleme hakkı saklıdır.

Denetim Sonucuna Göre Alınacak Önlemler :

MADDE 19. — Denetim sonunda :

a) Koruma ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesine esas teşkil edecek tesis, silah, teçhizat, vasıta ve aletlerle benzeri hususlarda tespit edilen aksaklık ve noksanlıkların belli süre içinde düzeltilmesi ve giderilmesi kuruluşun yetkililerine bildirilir. Kuruluş yetkililerince, bu aksaklık ve noksanlıkların verilen süre içinde giderilmesi veya tamamlattırılması zorunludur.

b) Tutum ve davranışları sebebiyle cezalandırılmaları icabeden veya görevlerindeki başarılarından ötürü ödül verilmesi uygun görülen personelin durumu kuruluş yetkililerine bildirilir. Bunlar hakkında o kuruluşun statüsünde belirtilen usullere göre gerekli işlem yapılır.

c) Özel güvenlik teşkilatında görevli personelden, hizmeti yürütmede kifayetsizlikleri veya bu hizmetin mahiyetine uygun olmayan davranışları nedeniyle çalışmalarını uygun görülmeyenler kuruluşun yetkililerine bildirilir. Kuruluş yetkilileri bu kimseleri güvenlik görevinden uzaklaştırmak mecburiyetindedirler.

IV. BÖLÜM

Yasak Hükümleri

Görev Dışında Çalıştırılma Yasağı :

MADDE 20. — Özel güvenlik teşkilatı personeli, kanunlarda öngörülen haller dışında, bu Kanunla gösterilen görevlerinden başka bir işte çalıştıramazlar.

Sendika, Dernek ve Siyasi Partilere Girme Yasağı :

MADDE 21. — Özel güvenlik teşkilatı personeli, sendika, dernek ve siyasi partilere üye olamazlar. Bu yasağa uymayanların görevlerine ilgili kuruluşça son verilir.

Grevlere, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşlerine Katılma Yasağı :

MADDE 22. — Özel güvenlik teşkilatı personeli, grevlere ve her türlü toplantı veya gösteri yürüyüşlerine, hiçbir şekilde katılamaz ve katılmaya teşvik edilemez ve zorlanamazlar.

Lokavt Halinde Görevden Uzaklaştırma Yasağı :

MADDE 23. — Özel güvenlik teşkilatı personeli, lokavt dolayısıyla işten uzaklaştırılmazlar.

V. BÖLÜM

Ceza Hükümleri

Kuruluş Yetkililerine İlişkin Cezalar :

MADDE 24. — Bakanlar Kurulunca özel güvenlik teşkilatı kurulmasına karar verilen kuruluşlarda bu Kanunun :

a) 4 ncü maddesi gereğince İçişleri Bakanlığınca verilecek süre içinde özel güvenlik teşkilatı kurmayan veya özel güvenlik önlemlerini tesis etmeyen ya da 5 nci maddesine göre fiziki ve ek önlemler alınması hususunda yapılacak tebligata uymayan kuruluşların, statülerine göre yetkili kişileri hakkında 30 000 liradan 100 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolünür.

Bu kişilerin, cezayı gerektiren eylemlerinin saptanması tarihinden itibaren 4 ncü madde gereğince daha önce verilen süre kadar ek bir süre içinde yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde, haklarında 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası hükmolünür.

b) Bu Kanunun 14 ncü maddesine göre il güvenlik koordinasyon kurulunca saptanan ve ilgili kuruluş bildirilen sayıda personel istihdam etmeyen veya tespit edilen silahları sağlamayan ya da 19 ncu maddesinde yer alan denetim sonuçlarına göre yükümlülüklerini yerine getirmeyen kuruluşların statülerine göre yetkili kişileri hakkında 10 000 liradan 50 000 liraya kadar ağır para cezasına ve tekrarı halinde 3 aydan 6 aya kadar hapis cezasına hükmolünür.

c) Bu Kanunun 20 nci maddesine aykırı hareket eden kuruluşların, statülerine göre yetkili kişileri hakkında 5 000 liradan 25 000 liraya kadar ağır para cezası, tekrarı halinde 2 aydan 6 aya kadar hapis cezası hükmolünür.

Özel Güvenlik Personeline İlişkin Cezalar :

MADDE 25. — Bu Kanunun 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasına aykırı olarak silah, cephane ve teçhizatını görev alanı dışında taşıyanlar ve bunların herhangi bir şekilde başkalarının eline geçmesine sebep olanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar. Hükümün kesinleşmesi üzerine bu şahısların görevlerine son verilir.

22 ve 23 ncü Maddelere Aykırı Hareketlere İlişkin Cezalar :

MADDE 26. — Bu Kanunun 22 nci maddesine aykırı hareket edenler hakkında 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 5 000 liradan 50 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolünür. Hükümün kesinleşmesi üzerine bu şahısların görevlerine son verilir.

Bu Kanunun 23 ncü maddesine aykırı hareket edenleri hakkında 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 5 000 liradan 50 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

VI. BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Grev ve Lokavt Halinde Görevlendirme :

MADDE 27. — Özel güvenlik teşkilatı personeli, bağlı buldukları kuruluştaki grev veya lokavt uygulanması hallerinde, genel kolluk kuvvetlerine yardımcı olmak üzere, il valisinin görevlendireceği genel zabıta amirinin emrine girer ve kuruluş içinde kendilerine verilecek görevleri yapar.

Uygulanmayacak Hükümler :

MADDE 28. — Bu Kanuna göre özel güvenlik teşkilatı kurulan kuruluşlar hakkında diğer kanunlardaki bu konulara ilişkin hükümler uygulanmaz.

Ancak, özel kanunlarında genel kolluk kuvvetlerince korunacağına dair hüküm bulunan kuruluşlardan hangilerinin bu Kanun kapsamına alınacağına Bakanlar Kurulunca karar verilir.

İntibak Durumu :

MADDE 29. — Bakanlar Kurulu kararı ile özel güvenlik teşkilatı kurulması lüzumlu görülen ve bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı kuruluşlardaki mevcut olan koruma hizmet ve teşkilatı, İçişleri Bakanlığınca tayin edilecek süre içinde bu Kanun hükümlerine uygun hale getirilir.

Sıkıyönetim Halinde Koruma Hizmetleri :

MADDE 30. — Sıkıyönetim altına alınan yerlerde, bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş olan özel güvenlik teşkilatı, sıkıyönetim hizmetlerinin yürütülmesi bakımından sıkıyönetim komutanının emrine girecek görevlerine devam ederler.

Sıkıyönetim komutanlığı, bölgesi içindeki kuruluşların korunması ve güvenliklerinin sağlanması için, bu Kanunla diğer kurul ve makamlara verilen bütün yetkilere sahiptir.

Yönetmelik :

MADDE 31. — Özel Güvenlik Teşkilatı personelinin silah, mermi, teçhizatının ilgili kuruluşlarca ne suretle temin edileceği, bunların menşei, cins ve sayıları, kullanılış şekil ve şartları ile özel güvenlik teşkilatının herhangi bir kuruluştan kaldırılması halinde sözkonusu silah, mermi ve teçhizatın hangi mercilere ne şekil ve şartlarla devir ve teslim edileceği ve bu konudaki denetim; özel güvenlik teşkilatı personelinin eğitimi, disiplin suçları ile verilecek disiplin cezaları, özel güvenlik teşkilatının bağlanacağı birimlerin tespiti, görev alanlarının belirlenmesi ve genişletilmesi ve bu teşkilatın denetimine ilişkin esas ve usuller ile kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle saptanır.

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanuna göre usulüne uygun olarak özel güvenlik teşkilatı kurulması lüzumlu görülen kuruluşlarda mevcut olan personelin yeniden göreve alınmasında, bu Kanunun 16 ncü maddesinin (b) bendindeki öğrenim şartı aranmaz.

Yürürlük :

MADDE 32. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 33. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

I - Gerekçeli 202 ve 202'ye 1 nci ek S. Sayılı basmayazılar Millî Güvenlik Konseyinin 63 ve 64 ncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millî Güvenlik Konseyi İçişleri Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/174